

Ane Halsboe-Jørgensens tale ved Kvindernes Internationale Techdag

Taler

Ane Halsboe-Jørgensen
Uddannelses- og
forskningsminister

Dato

6. marts 2020

Sted

Børsen, København

Alle techtalenter skal i spil

Kære alle sammen

Jeg vil gerne starte med at gå lige på og hårdt. Med et Suzanne Brøgger-citat. Det er trods alt kvindernes kampdag om kun to dage.

I 1974 holdt Suzanne Brøgger en tale, hvor hun opfordrede til mere ligestilling. Hun talte om frygten for forandring og det trykke i at blive hængende i gamle, velkendte kønsmønstre.

"Men", sagde hun. "Vanen er den mest udbredte form for død."

Det var 1974. Der var brug for at tale dunder dengang. Og det er der faktisk stadig.

Lad mig komme med et eksempel fra mit eget liv. Jeg har to børn: Knud på 4 år og Anna på 2. For nyligt, da vi kørte en tur op i sommerhuset, gjorde vi et stop ved McDonalds i Holbæk. Da vi skulle bestille Happy Meals til børnene, blev vi bedt om at taste deres køn ind. En dreng, en pige. Værsgo. Og hvad tror I, de fik i gave? Min søn fik en Transformersfigur. Og min datter fik en My Little Pony. Med kam.

Velkommen til 2020: Teknik – det er noget for raske drenge. Og frisør er for piger. Eksemplet viser meget klart, at der stadig er grund til at tage kampen op mod vanens magt.

For hvis det er sådan, vi præger vores børn, når de er 2, 3, 4 år – hvis de får at vide, det er dét, der forventes af dig; det er sådan én, du er, så er det jo ikke så mærkeligt, at kvinder vælger omsorgsfag, og mænd vælger noget med teknik.

Kvinder fylder efterhånden over halvdelen af de studerende på de videregående uddannelser, men kun 20 procent af de studerende på it-uddannelser. Og når vi ser på, hvor kvinderne så får job, så er det kun en anelse bedre. Hver fjerde af medarbejderne i it-branchen er kvinder. Det er jo ikke imponerende.

Det frie valg skal være reelt

Og så kunne man sige: Hvad gør det? Bare den enkelte har frihed til at vælge uddannelse – så må vi leve med de skævheder, der er. Men der står jeg et lidt andet sted.

Jeg har ikke noget imod, at en pige gerne vil lege frisør og rede hestens manke, eller en dreng vil lege med en transformersfigur. Men hvad nu hvis det faktisk var omvendt? Hvor er det reelt frie valg så? Hvis drengen havde lyst til at blive frisør, og pigen havde lyst til at gå ind i it-branchen. Det er det reelt frie valg. Det synes jeg, vi skylder vores børn.

Vi har brug for hele talentmassen

Så det her handler først og fremmest om reel fri og lige adgang til uddannelse. Men der er også andre argumenter for at tale dunder.

Det første handler om, at vi har brug for at få alle talenter i spil, når vi skal udvikle fremtidens teknologier. Vi har ikke råd til, at pigerne ser den anden vej. Vi går glip af talent, hvis vi ikke får begge køn på banen.

Derfor skal vi blive bedre til at vise pigerne, at et job i it-branchen kan være en billet til fremtiden.

Teknologi må ikke have bias

Det andet argument handler om, at teknologi er så omsiggribende og fylder så mange hjørner af vores samfund, at hvis vi ikke har en balance her, så får vi et problem. Hvis algoritmerne udelukkende udvikles af én bestemt gruppe

mennesker, vil vi se en skævvridning af samfundet.

Lad mig give et eksempel: En algoritme lærer jo af den data, vi fodrer den med. Så hvis vi for eksempel fodrer den kunstige intelligens med en bunke gode jobansøgninger, og de alle sammen er fra hvide mænd, så vil den med stor sandsynlighed frasortere sorte kvinder fremover.

Eller tag et andet eksempel fra den virkelige verden; det kreditkort, Goldman Sachs udviklede for Apple sidste år.

Kortet vurderede mænd til at have en langt højere kreditværdighed end deres hustruer. Hvorfor? Hvad er det for en data, man har fodret algoritmen med her? Nu har der rejst sig en shitstorm mod Apple. Hvis den måde, vi bygger teknologi på, hælder for meget mod et bestemt tankesæt, så vil den blive diskriminerende. Det kan ikke være anderledes. Derfor er det vigtigt, hvem, der sidder bag skærmen, og hvem, der sidder med fingrene nede i udviklingsarbejdet.

Brug for en bred indsats

Det her er ikke et problem, der løses af it-virksomhederne alene. Eller af uddannelsessystemet alene. Der er brug for en bredere indsats, hvis vi skal bryde de her mønstre.

Jeg tager en del af ansvaret på mig. Der er for få kvinder, der søger techuddannelser. Det skal vi have rettet op på.

Heldigvis er der også ting, der går den rigtige vej. DTU kunne sidste år tilbyde en tredjedel af sine studiepladser til kvinder. Det er det højeste antal nogensinde. Og på IT-Universitetet har man tredoblet antallet af kvinder på softwareuddannelsen siden 2015.

Sådan noget med at fordoble og tredoble, det kan jo godt være taknemmeligt i forhold til udgangspunktet. Men jeg synes, det er interessant, at man på IT-Universitetet har spurgt en række unge kvinder, hvordan de ser på arbejdet med IT. Mange ser det som en ensom og teknisk disciplin, der udføres i dyste kældre af nørdere med hang til pizza. Den myte forsøger man at bryde ned blandt andet ved at holde IT-camps kun for piger. Så der sker også positive ting.

Lige inden jul bevilgede vi bredt politisk over 100 millioner kroner til en række videregående uddannelsesinstitutioner. Det er penge, der skal gå til at få flere til at søge ind på STEM-uddannelserne. Så vi kan få flere – også piger – til at uddanne sig inden for de naturvidenskabelige, tekniske og it-fag.

For vi har det mål i Teknologipagten, at der i 2028 skal være 20 procent flere, der gennemfører en STEM-uddannelse. Det kan vi kun nå, hvis vi får pigerne med.

Når det så lykkes, at få kvinder til at træde ind ad den dør til en it-uddannelse eller it-arbejdsplads, så er det altså også vigtigt, at vi gør os umage med at skabe en kultur, hvor de føler sig hjemme. At vi får set på, hvad det er for et studiemiljø og arbejdsmiljø, vi har. Mange gør det godt. Men hver gang, der er historier, hvor vi ikke gør det godt, så skal vi lære af det. For ellers kommer vi simpelt hen ikke videre.

Vi har brug for rollemodeller

Senere i dag skal I møde nogle af de kvindelige rollemodeller, som gør en forskel ved at forsøge at trække flere kvinder med sig. Nanna Bule fra Microsoft er en af dem.

Som ung pige havde jeg selv en rollemodel. Hun hed Madeleine Albright og var USA's første kvindelige udenrigsminister. Jeg synes, hun var sej. Hun var en hårdtslående powerkvinde, og som pige i Fjerritslev i Nordjylland, så jeg noget power i hende, som jeg kunne spejle mig i. Det var Madeleine Albright, der sagde de berømte ord:

"There is a special place in hell for women, who don't help other women." Og hvor har hun ret.

Jeg ved ikke, hvad Albright havde sagt, hvis hun havde trukket en My Little Pony i maskinen på McDonalds. Det var nok blevet fjernet af censuren på Facebook.

Men én ting er sikker; vi har brug for kvindelige rollemodeller, som kan gå foran og hjælpe andre kvinder med at se, at der er en anden vej.

For der er ingen tvivl om, at for hver kvinde, der vælger en techuddannelse, kommer der flere kvinder til.

For nylig stod jeg på maskinmesteruddannelsen og talte med en ung kvinde, som havde taget maskinmesteruddannelsen som én af tre kvinder på en hel årgang. Men, som hun sagde: årgangen efter var der 10 kvinder!

Så det med at have noget at spejle sig i og finde et fælleskab med nogen, der ligner én selv inden for det fag, man vælger, betyder noget.

For hver kvinde, der sætter sig i direktørstolen i en techvirksomhed, følger flere efter. Og for hver kvinde, der bliver minister, følger flere kvinder efter.

Lad os tage forandringens vej

Jeg vil gerne sige tak til dig, Brian, og til Dansk Erhverv og de driftige kræfter, der har arrangeret dagen. Vi er nogle, der har læst Børsen grundigt her for nyligt – og har set dine bud på, hvordan man kan fremme ligestillingen på direktionsgangene.

Tak for det! Hvor er det stærkt med nogle rollemodeller, der tør sende nogle klare signaler på ligestillingsområdet. Og også tør gå derud, hvor man godt kan få nogle tæsk, fordi vanen og det, vi plejer at gøre, er det trygge.

Det her er ikke noget, vi gør på en måned. Eller et år. Og jeg vil ikke stå her og påstå, at jeg ved præcis, hvordan vi gør det. Men jeg tror, vi kan gøre en forskel, hvis vi alle trækker i samme retning. Lige fra pædagogerne i vuggestuen og børnehaven, over studievejledningen til universiteterne og det erhvervsliv, som mange af jer repræsenterer her i dag.

Det er nemt at gå ned ad vanens vante vej. Men lad os lade være med det. Lad os i stedet tage forandringens vej. Så vi kan få alle techtalenter i spil. Det er det, Danmark [har] brug for.

Tak for ordet.

Kilde

www.ufm.dk

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Socialdemokratiet, Åbningstale

Relateret

Ane Halsboe-Jørgensens tale ved Innovationsfondens prisuddeling
7. februar 2020

Ane Halsboe-Jørgensens tale ved informationsmødet om projektet "Algoritmer, data og
demokrati"
5. februar 2020

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/ane-halsboe-joergensens-tale-ved-kvindernes-internationale-techdag>